

ความคิดเห็นของครูต่อภาวะผู้นำทางด้านวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา
กลุ่มเครือข่ายโรงเรียนที่ 78 สังกัดสำนักงานเขตบางแค กรุงเทพมหานคร

ปฤษฎา อิศระ*

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาความคิดเห็นของครูที่มีต่อภาวะผู้นำทางด้านวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มเครือข่ายโรงเรียนที่ 78 สังกัดสำนักงานเขตบางแค กรุงเทพมหานคร และเพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อภาวะผู้นำทางด้านวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มเครือข่ายโรงเรียนที่ 78 สำนักงานเขตบางแค กรุงเทพมหานคร โดยจำแนกตามเพศ และ ประสบการณ์ทำงาน กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย คือ ข้าราชการครูในกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนที่ 78 สังกัดสำนักงานเขตบางแค กรุงเทพมหานคร ใช้วิธีสุ่มอย่างง่ายจำนวน 162 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามที่ผ่านการทดสอบหาค่าความเชื่อมั่น ด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์ แอลฟาของคอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.830 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อภาวะผู้นำทางด้านวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มเครือข่ายโรงเรียนที่ 78 สังกัดสำนักงานเขตบางแค กรุงเทพมหานคร จำแนกตามเพศ วิเคราะห์โดยค่า t-test วิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อภาวะผู้นำทางด้านวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มเครือข่ายโรงเรียนที่ 78 สังกัดสำนักงานเขตบางแค กรุงเทพมหานคร จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน วิเคราะห์โดยค่า One Way Analysis of Variance

ผลการวิจัยพบว่า 1. ครูมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางด้านวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มเครือข่ายโรงเรียนที่ 78 สังกัดสำนักงานเขตบางแค กรุงเทพมหานคร โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อภาวะผู้นำทางด้านวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มเครือข่ายโรงเรียนที่ 78 สังกัดสำนักงานเขตบางแค กรุงเทพมหานคร จำแนกตามเพศ ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน สรุปได้ดังนี้ 2.1 ครูกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนที่ 78 สังกัดสำนักงานเขตบางแค กรุงเทพมหานคร ที่มีเพศแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางด้านวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านการจัดการบริหารหลักสูตร 2.2 ครูกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนที่ 78 สังกัดสำนักงานเขตบางแค กรุงเทพมหานคร ที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางด้านวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

* สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

คำสำคัญ

ความคิดเห็น ภาวะผู้นำทางด้านวิชาการ กลุ่มเครือข่ายโรงเรียนที่ 78 สังกัดสำนักงานเขตบางแค กรุงเทพมหานคร

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กล่าวถึงแนวทางการจัดการศึกษาของประเทศไทยไว้ใน หมวดที่ 4 เริ่มตั้งแต่ มาตรา 22 ถึง มาตรา 30 สารະทั้งหมดใน หมวด 4 เป็นเรื่องแนวทางการจัดการศึกษา ได้ครอบคลุมหลักสาระและกระบวนการจัดการศึกษาที่เปิดกว้างให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา การพัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้ สร้างสรรค์วิสัยทัศน์ใหม่ทางการเรียนการสอน ทั้งในระบบและนอกระบบ ยึดหลักผู้เรียนทุกคนมีความสามารถในการเรียนรู้ และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด

อรทัย สุขสวัสดิ์ (2558, หน้า 8)นักการศึกษาหลายท่านกล่าวว่า การบริหารงานวิชาการมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการจัดการคุณภาพของสถานศึกษา ซึ่งคนส่วนใหญ่มักจะสังเกตจากการจัดการเรียนการสอนและคุณภาพของผู้เรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในปัจจุบันและการเข้าศึกษาต่อในสถานศึกษาที่สูงขึ้น ซึ่งถือเป็นส่วนหนึ่งของงานด้านวิชาการในสถานศึกษา ดังนั้น การบริหารงานวิชาการจึงเป็นองค์ประกอบสำคัญที่บ่งชี้ถึงประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษา ผู้บริหารต้องเข้าใจขอบข่ายของงานวิชาการ ตลอดจนภาระหน้าที่และองค์ประกอบพฤติกรรมความเป็นผู้นำทางวิชาการเป็นอย่างดี จากแนวคิดของจุฑามาศ อินนามเพ็ง (2552, หน้า 28) เสนอไว้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะผู้บังคับบัญชาโดยตรงควรให้ความสำคัญและเติมเต็มศักยภาพของครูให้สามารถพัฒนาตนเองเพื่อส่งผลต่อการดำเนินงานสูงสุด โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการ เพราะคุณภาพของครูส่งผลโดยตรงต่อคุณภาพของผู้เรียน ดังนั้น ปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่จะทำให้ผู้บริหารสถานศึกษา สามารถนำ และบริหารบุคคลในสถานศึกษาให้กระทำหรือจัดกิจกรรมด้านวิชาการและกิจกรรมการเรียนการสอนให้บรรลุผลสำเร็จ คือ ภาวะผู้นำทางวิชาการ เช่นเดียวกับ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553, หน้า 15) ได้เสนอไว้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีภาวะผู้นำทางวิชาการ ย่อมดำเนินการให้สถานศึกษามุ่งไปสู่คุณภาพ และได้มาตรฐาน เพื่อมุ่งไปสู่การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ยิ่งผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญกับการบริหารงานวิชาการและมีภาวะผู้นำทางวิชาการ ในระดับสูงแล้วก็จะก่อให้เกิดการพัฒนาคณะครูอาจารย์ให้เป็นบุคคลที่มีความสามารถทางวิชาการและมีภาวะผู้นำตามไปด้วย ซึ่งจะทำให้การจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ นำพาผู้เรียน ไปสู่เป้าหมาย และ สอดคล้องกับ ปรีชาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553) การบริหารงานวิชาการเป็นงานที่สำคัญสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา เนื่องจากการบริหารงานวิชาการเกี่ยวข้องกับกิจกรรมทุกชนิดให้สถานศึกษา โดยเฉพาะเกี่ยวกับการปรับปรุงคุณภาพการ

เรียนการสอน ซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายหลักของสถานศึกษา และเป็นเครื่องชี้ความสำเร็จและความสามารถของผู้บริหารในการบริหารวิชาการ ถ้ามองในด้านกระบวนการดำเนินงานแล้ว เป็นกระบวนการบริหารกิจกรรมทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีขึ้น ตั้งแต่การกำหนดนโยบายการวางแผนการปรับปรุงการเรียนการสอน และประเมินผลการสอน เพื่อให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรและจุดมุ่งหมายของการศึกษาเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน

กลุ่มเครือข่ายโรงเรียนที่ 78 สำนักงานเขตบางแค ภายใต้การดูแลของสำนักงานศึกษา กรุงเทพมหานคร ประกอบด้วยกลุ่มเครือข่ายโรงเรียน จำนวน 6 โรงเรียน เป็นสถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาและบริหารจัดการคุณภาพของสถานศึกษาตามแนวทางการจัดการศึกษาของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 และนโยบายของกรุงเทพมหานคร จากบันทึกการประชุมผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายโรงเรียนที่ 78 สำนักงานเขตบางแค ปีการศึกษา 2559 พบว่า ปัญหาในด้านคุณภาพผู้เรียน ดังนี้ คือ ปัญหาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนตกต่ำ ผลการจัดการทดสอบการศึกษาระดับพื้นฐาน (Ordinary National Education Test : O-net) ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน และจากรายงานผลการทดสอบการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษา ปีการศึกษา 2559 พบว่า ยังมีนักเรียนอ่านหนังสือไม่ออก และอ่านไม่คล่องอีกจำนวนมาก

ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษา ในฐานะผู้นำทางด้านวิชาการของสถานศึกษา จึงเป็นบุคคลสำคัญที่จะนำแนวทางการจัดการศึกษาของชาติ และแนวนโยบายของกรุงเทพมหานคร ลงสู่การปฏิบัติในสถานศึกษา เพื่อแก้ปัญหาดังกล่าว ผู้บริหารสถานศึกษาจึงจำเป็นต้องนำภาวะผู้นำทางวิชาการของตนมาใช้ในการบริหารจัดการส่งเสริม และสนับสนุนให้ครูสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน ได้อย่างเต็มตามศักยภาพ ให้มีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลสูงสุด เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ครูในฐานะเป็นผู้รับนโยบายโดยตรงจากการที่ผู้บริหารสถานศึกษา นำภาวะผู้นำทางวิชาการของตนมาใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษา เพื่อให้ครูมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา ซึ่งการที่ผู้บริหารใช้ภาวะผู้นำด้านวิชาการในหลายรูปแบบ อาจทำให้ครูเกิดความคิดเห็นที่แตกต่างกันหรือไม่แตกต่างกันก็ได้

ดังนั้น ผู้วิจัย จึงมีความสนใจที่จะศึกษาความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนที่ 78 สำนักงานเขตบางแค กรุงเทพมหานคร เพื่อจะนำผลการวิจัยไปเป็นข้อมูลสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องและเป็นแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตลอดจนสามารถนำไปใช้กับเพื่อนร่วมงานได้อย่างเหมาะสม อันจะส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาของนักเรียนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูต่อภาวะผู้นำทางด้านวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มเครือข่ายโรงเรียนที่ 78 สำนักงานเขตบางแค กรุงเทพมหานคร และเพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อภาวะผู้นำทางด้านวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มเครือข่ายโรงเรียนที่ 78 สำนักงานเขตบางแค กรุงเทพมหานคร จำแนกตามเพศและประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ครูที่ปฏิบัติการสอนในกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนที่ 78 สังกัดสำนักงานเขตบางแค กรุงเทพมหานคร จำนวน 280 คน
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ครูที่ปฏิบัติการสอนในกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนที่ 78 สังกัดสำนักงานเขตบางแค กรุงเทพมหานคร จำนวน 162 คน โดยใช้ตาราง Krejcie และ Morgan

ตัวแปร

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่ สถานภาพของครูกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนที่ 78 สังกัดสำนักงานเขตบางแค กรุงเทพมหานคร แบ่งตามเพศและประสบการณ์ในการทำงาน
2. ตัวแปรตาม ได้แก่ ความคิดเห็นของครูที่มีต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนที่ 78 สังกัดสำนักงานเขตบางแค กรุงเทพมหานคร จำนวน 4 ด้าน คือ
  - 2.1 ด้านการบริหารจัดการหลักสูตร
  - 2.2 ด้านการจัดการเรียนรู้
  - 2.3 ด้านการวัดผล ประเมินผลและวิจัย
  - 2.4 ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของครูที่มีต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 49 ข้อที่ผ่านการทดสอบหาค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .883

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยมีกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย คือ ครูในกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนที่ 78 สังกัดสำนักงานเขตบางแค กรุงเทพมหานคร ใช้วิธีสุ่มอย่างง่ายจำนวน 162 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่ผ่านการทดสอบหาค่าความเชื่อมั่น ด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์ แอลฟาของครอ

นบาค (Cronbach' s Alpha Coefficeint) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.883 โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 2 ตอน คือ 1. สถานภาพส่วนบุคคล 2. เนื้อหาที่จะทำวิจัย ใช้การวิเคราะห์สถิติด้วย t-test แบบ Independent สำหรับตัวแปรเพศ และ ANOVA (One-way analysis of variance) สำหรับประสพการณ์การทำงาน

ผลการวิจัย

จากการศึกษาและเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อภาวะผู้นำทางด้านวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มเครือข่ายโรงเรียนที่ 78 สังกัดสำนักงานเขตบางแค กรุงเทพมหานคร สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล ได้ดังนี้

1. ครูมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางด้านวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มเครือข่ายโรงเรียนที่ 78 สังกัดสำนักงานเขตบางแค กรุงเทพมหานคร โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

2. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อภาวะผู้นำทางด้านวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มเครือข่ายโรงเรียนที่ 78 สังกัดสำนักงานเขตบางแค กรุงเทพมหานคร จำแนกตามเพศ ประสพการณ์ในการปฏิบัติงาน สรุปได้ดังนี้

2.1 ครูกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนที่ 78 สังกัดสำนักงานเขตบางแค กรุงเทพมหานคร ที่มีเพศแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางด้านวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านการจัดการบริหารหลักสูตร

2.2 ครูกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนที่ 78 สังกัดสำนักงานเขตบางแค กรุงเทพมหานคร ที่มีประสพการณ์ในการปฏิบัติงานแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางด้านวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

จากการวิจัยเรื่อง ความความคิดเห็นของครูที่มีต่อภาวะผู้นำทางด้านวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มเครือข่ายโรงเรียนที่ 78 สำนักงานเขตบางแค กรุงเทพมหานคร พบว่า ประเด็นที่น่าสนใจควรนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางด้านวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มเครือข่ายโรงเรียนที่ 78 สังกัดสำนักงานเขตบางแค กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมพบว่ามีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารมีการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิภาพ ตระหนักและให้ความสำคัญเกี่ยวกับงานด้านวิชาการ ไม่ว่าจะเป็งานด้านการบริหารจัดการหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ การวัดผล ประเมินผลและวิจัย ตลอดจนการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน ซึ่งงานแต่ละด้านถือเป็นหัวใจหลักสำคัญของการบริหารสถานศึกษาในการจัดการเรียนรู้ ผู้บริหารสถานศึกษาให้คำแนะนำ ปรึกษาในทุก ๆ ด้าน แก่ครูผู้ปฏิบัติการสอน

เป็นแบบอย่างที่ดีและเป็นผู้นำในการบริหารจัดการศึกษาเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา มีภาวะความเป็นผู้นำสูงสามารถตัดสินใจสั่งการในทุก ๆ เรื่องเกี่ยวกับงานวิชาการ ส่งผลให้ครูผู้ปฏิบัติการสอนเกิดความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นฤมล สุภโดยะ (2550) ศึกษาเรื่องพฤติกรรมความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนในสังกัดเทศบาลอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปฐม ประิพนธ์งู (2553) ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2 ผลการวิจัย พบว่า ระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาสเขต 2 ภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า สามารถนำมาอภิปรายได้ ดังนี้

ด้านที่ 1 ด้านการบริหารจัดการหลักสูตร พบว่าความคิดเห็นของครูที่มีต่อภาวะผู้นำด้านวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มเครือข่าย โรงเรียนที่ 78 สังกัดสำนักงานเขตบางแค สังกัดสำนักงานเขตบางแค กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก แสดงว่า ผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการหลักสูตร โดยมีการแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำหลักสูตรที่ชัดเจนและพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง สม่่าเสมอ ส่งเสริมและสนับสนุนการนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดทำแผนการเรียนรู้ตามมาตรฐานและตัวบ่งชี้ของหลักสูตร รวมทั้งเป็นผู้นำในการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในสภาวะการณ์ในปัจจุบัน โดยส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูผู้สอนมีความรู้และมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ตลอดจนส่งเสริมให้ครูผู้สอนนำหลักสูตรไปใช้ในการสอนเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีต่อผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชโลทร ปิงเมือง (2555) ที่ศึกษาเรื่องภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขนาดเล็กในอำเภอวังเหนือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการด้านการบริหารจัดการหลักสูตรมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ นัยนา เตียงงา (2556) ที่ศึกษาเรื่อง การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานบุรีรัมย์ เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า ระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานบุรีรัมย์ เขต 3 ด้านการพัฒนาหลักสูตรโดยรวมอยู่ในระดับมาก

ด้านที่ 2 ด้านการจัดการเรียนรู้ พบว่าความคิดเห็นของครูที่มีต่อภาวะผู้นำด้านวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มเครือข่าย โรงเรียนที่ 78 สังกัดสำนักงานเขตบางแค สังกัดสำนักงานเขตบางแค กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก แสดงว่า ผู้บริหารให้ความสำคัญกับการจัดการเรียนการสอน โดยสร้างความตระหนักให้ครูเห็นถึงความสำคัญของการจัดทำแผนการสอน และบันทึกหลังการสอนทุกครั้ง เพื่อนำผลมาพัฒนาและปรับปรุงการสอนส่งผลที่ดีต่อผู้เรียนต่อไป รวมทั้งส่งเสริมให้ครูนำสื่อ

นวัตกรรมทางการศึกษา และเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน เน้นให้ครูผู้สอนสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ในห้องเรียนด้วยการปรับสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน เพื่อสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้และดึงความสนใจในการเรียนรู้ของผู้เรียนต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จิรดา แดงขาว (2556) ที่ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามทัศนะของครูเครือข่ายเขาชนาน้ำ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ ที่พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามทัศนะของครูเครือข่ายเขาชนาน้ำ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ ด้านการจัดการเรียนรู้ในระดับมาก และสอดคล้องกับ งานวิจัยของ ขวัญจิตต์ เนียมเกตุ (2552) ที่ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนการสอน อยู่ในระดับมาก

ด้านที่ 3 ด้านการวัดผล ประเมินผลและวิจัย พบว่าความคิดเห็นของครูที่มีต่อภาวะผู้นำด้านวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มเครือข่ายโรงเรียนที่ 78 สังกัดสำนักงานเขตบางแค สังกัดสำนักงานเขตบางแค กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก แสดงว่า ผู้บริหารสถานศึกษา ให้ความสำคัญของการวัดประเมินผลตามสภาพจริงของผู้เรียนและการวิจัยตามแนวทางหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยการส่งเสริมให้ครูได้จัดทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อนำผลการวิจัยไปแก้ปัญหาและพัฒนาการเรียนการสอนให้กับนักเรียน รวมทั้งส่งเสริม สนับสนุนให้ครูผู้สอนสร้างเครื่องมือวัดประเมินผล การเรียนรู้ที่หลากหลายโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการประสานงานระหว่างครูและผู้บริหารเพื่อทราบถึงปัญหาตลอดจนหาแนวทางแก้ไขร่วมกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปฐม ปริบูรณ์งกูร (2553) ที่ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีเขต 2 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราชเขต 2 ด้าน การวัดผล ประเมินผลและวิจัย อยู่ในระดับ มาก และสอดคล้องกับ มัลลิกา เชาวน์ปัญญาเวช (2556) ศึกษาเรื่องภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 3 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 3 ด้านการวัดผลประเมินผลการศึกษา อยู่ในระดับมาก

ด้านที่ 4 ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน พบว่าความคิดเห็นของครูที่มีต่อภาวะผู้นำด้านวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มเครือข่ายโรงเรียนที่ 78 สังกัดสำนักงานเขตบางแค สังกัดสำนักงานเขตบางแค กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก แสดงว่า ผู้บริหารให้ความสำคัญกับการประกันคุณภาพการศึกษามาก เพราะจะเป็นข้อบ่งชี้ถึงมาตรฐานของสถานศึกษาในการจัดการเรียนการสอน ผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญเกี่ยวกับการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน ตามแนวการ

ปฏิรูปหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ผู้บริหารสถานศึกษา มีการเตรียมความพร้อมในการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานของสถานศึกษา และเตรียมพร้อมสำหรับการประเมินคุณภาพภายนอก รอบสี่ (พ.ศ. 2559-2563) ผู้บริหารจึงให้ความสำคัญในการพัฒนาการประกันคุณภาพของสถานศึกษา โดยการชี้แจงให้ครูมีความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิด หลักการสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพภายใน ประชุมชี้แจงครูเรื่องการประกันคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุวิมล ใจโปร่ง (2550) ที่ศึกษาเรื่อง แบบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดตาก พบว่า แบบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดตาก ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ มนตรี วงศ์ใหญ่ (2555) ที่ศึกษาเรื่อง การดำเนินงานการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาในอำเภอภูซาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2 พบว่า การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในอยู่ในระดับมาก

2. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อภาวะผู้นำทางด้านวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มเครือข่ายโรงเรียนที่ 78 สังกัดสำนักงานเขตบางแค กรุงเทพมหานคร จำแนกตามเพศและประสบการณ์ในการทำงาน อภิปรายได้ดังนี้

2.1 ครูที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางด้านวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มเครือข่ายโรงเรียนที่ 78 สังกัดสำนักงานเขตบางแค โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านการบริหารจัดการหลักสูตร พบความแตกต่างอย่างมีนัยทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยครูเพศชายมีความคิดเห็นสูงกว่าเพศหญิง ซึ่งน่าจะเป็นที่ว่า ครูผู้หญิงจะมีความคิดโดยธรรมชาติเป็นคนที่รอบคอบละเอียดกว่าเพศชาย จึงทำให้ผลของความคิดเห็นน้อยกว่า โดยเฉพาะการแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา เนื่องจาก หลักสูตรสถานศึกษาเป็นเหมือนหัวใจหลักหรือสิ่งที่สำคัญที่สุดในการบริหารจัดการด้านการเรียนการสอน เปรียบเสมือนคัมภีร์นำทางสู่ความสำเร็จในการจัดการเรียนการสอน ผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องให้ความสำคัญกับการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา โดยมีการแต่งตั้งคณะกรรมการในการจัดทำและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาอย่างเป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อกำหนดสาระสำคัญต่าง ๆ ในหลักสูตรให้ครอบคลุมเนื้อหา ครอบคลุมตัวชี้วัดต่าง ๆ และกำหนดเป้าหมายวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน ในการจัดการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จิราวดี พวงจันทร์ (2554) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาระดับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 พบว่า ความคิดเห็นของบุคลากรเกี่ยวกับการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาระดับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 จำแนกตามตัวแปรเพศ พบว่าทั้งภาพรวมและรายข้อแตกต่างกัน โดยเพศชายมีระดับการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาระดับสถานศึกษามากกว่าเพศหญิง ทั้งภาพรวมและรายข้อ โดยเฉพาะการพัฒนาบุคลากรและการประกันคุณภาพ

ภายในสถานศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พันธ์ ด้วงเอก (2555) ได้ศึกษาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 พบว่า ครูวิชาการที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการทั้งโดยรวมอยู่ในระดับมาก รายชื่อส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากและส่วนใหญ่ไม่แตกต่างกัน ยกเว้นรายชื่อ ในเรื่องการจัดทำแผนการนิเทศการใช้หลักสูตร การส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลาย การส่งเสริมให้มีการวัดประเมินผลตามสภาพจริง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 และการส่งเสริมผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายประเมินผลการใช้หลักสูตรเป็นระยะ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

2.2 ครูที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางด้านวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนที่ 78 สังกัดสำนักงานเขต บางแค กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องมาจาก ผู้บริหารสถานศึกษามีการแสดงภาวะผู้นำในการบริหารงานวิชาการ บริหารงานวิชาการเป็นไปด้วยความเสมอภาค ครูทุกคนได้รับการดูแลสนับสนุน โดยการส่งเสริมเข้ารับการ พัฒนาการเอง ฝึกอบรมความรู้ใหม่ ๆ ด้านวิชาการอย่างเสมอภาคกัน เท่าเทียม มีการประชุมสัมมนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านวิชาการโดยสม่ำเสมอ มีการกระจายงาน การมอบหมายงานอย่างเท่าเทียม ได้รับขวัญและกำลังใจอย่างทั่วถึง ไม่ว่าจะเป็นครูบรรจุใหม่หรือครูที่ปฏิบัติราชการมานานกว่า 10 ปี ก็ล้วนได้รับการปฏิบัติ การดูแลจากผู้บริหารสถานศึกษาในด้านวิชาการ อย่างเท่าเทียมกัน จึงทำให้ครูมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางด้านวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ขวัญจิตต์ เนียมเกตุ (2552) ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า ครูที่มีประสบการณ์การสอนแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปฐม ปรีปนังกูร (2554) ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ตามทัศนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 พบว่า ครูที่มีประสบการณ์สอนแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิจัยตัวแปรอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับความคิดเห็นของครูต่อภาวะผู้นำทางด้านวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา เช่น อายุ เพื่อสร้างแรงจูงใจและสร้างความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของบุคลากร เพื่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการปฏิบัติงาน
2. ควรมีการศึกษาความคิดเห็นของครูต่อภาวะผู้นำทางด้านวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มประชากรที่มีขนาดใหญ่ขึ้น เช่น ศึกษาทั่วประเทศทุกโรงเรียนที่สังกัดสำนักงานเขต หรือในระดับกรุงเทพมหานคร หรือระดับจังหวัด

3. ควรมีการออกแบบการวิจัยให้ละเอียดมากขึ้น โดยศึกษาตัวแปรเป็นด้าน ๆ โดยเฉพาะ เช่น การศึกษาความคิดเห็นของครูต่อภาวะผู้นำทางด้านการบริหารจัดการสถานศึกษาให้มีบรรยากาศทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา

เอกสารอ้างอิง

กัญญ์รัชการย์ นิลวรรณ. (2553). องค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร

สถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผล การจัดการสถานศึกษา สังกัดสำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร. คุุณิพนธ์ปรัชญาคุุณิพนธ์บัณฑิต, มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น.

กาญจณี พินิจลำควน. (2553). ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารในการ

บริหารงานวิชาการในโรงเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม.

ไกลศิษฐ์ เปลรัตนทร์. 2552 . การพัฒนาตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำทางวิชาการสำหรับผู้บริหาร

สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรคุุณิพนธ์บัณฑิต, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

เข็มทอง ศิริแสงเลิศ. (2555). ประมวลชุดวิชาการจัดและบริหารองค์การทางการศึกษา

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

จักรพันธ์ ศรีมกุฎ. (2552). ความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการเรียนรู้สาระพลศึกษา ของ

นักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ในเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ ปีการศึกษา 2551 .ปริญญา นิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

จุฑามาศ อินนามเพ็ง. (2552). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารและครูผู้สอนที่ส่งผล

ต่อความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้. วารสารบัณฑิตวิทยาลัย(มหาวิทยาลัยราชภัฏ สกลนคร). 6(4): 93 – 104.

ชรินทร์ เวชโอสถ. (2552). การศึกษาพฤติกรรมการบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร

สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาปทุมธานีเขต 1. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร มหาบัณฑิต , มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย.

ทิพวรรณ ชมพูปันธุ์. (2552). บทบาทการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของผู้บริหาร

สถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.

- น้ำฝน รักษากลาง, (2553). การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับ ผลการประเมินคุณภาพภายนอกรอบที่ 2 ด้านผู้เรียนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พระนครศรีอยุธยาเขต 1 และเขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- บุญนาถ ทับทิมไทย. (2557). การศึกษาความคิดเห็นของครูที่มีต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารกับการพัฒนาวิชาชีพของครูโรงเรียนเอกชนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน เขตราชเทวี. สารนิพนธ์การศึกษา มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ปฐม ปรีปุนฉั่งกูร. (2554). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ตามทัศนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2. สารนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- ประเสริฐ เนียมแก้ว และคณะ. (2556). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก <https://www.tci-thaijo.org/index.php/Humanties/article/view/42684>. ค้นเมื่อ 30 เมษายน 2559.
- พระครูใบฎีกาสุวินท์ สุวิชาโน (สอนเล็ก). (2553). ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการการศึกษาตามแนววิถีพุทธ : กรณีศึกษา โรงเรียนวัดชมนิมิตร อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระมหาเอกมร ฐิตปญโญ. (2553). ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักสารัตถิธรรม ขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอดอนมดแดง จังหวัดอุบลราชธานี. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตร์, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พัชสิริ ชมพุกำ (2552). องค์การและการจัดการ. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แมคกรอ-อิล.
- พารินดา สานา. (2554). พฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 1. สารนิพนธ์ศึกษาศาสตร มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

- เพ็ญพักตร์ ภูศิลป์. (2557). องค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร
โรงเรียนสาธิต ระดับประถมศึกษา ในสังกัดมหาวิทยาลัยราชภัฏ. วิทยานิพนธ์ดุษฎีบัณฑิต ,
มหาวิทยาลัยคริสเตียน.
- ภัสรา ชูเสน. (2558). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 4. วารสารเทคโนโลยีภาคใต้. 8(1): 69 - 75.
- ภารดี อนันต์นาวี. (2557). หลักการ แนวคิด ทฤษฎีทางการบริหารการศึกษา. ชลบุรี:
มนตรี.
- รัตนศักดิ์ มณีรัตน์. (2540). การบริหารงานวิชาการระดับมัธยมศึกษาตอนต้นของ
ผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานการประถมศึกษา จังหวัด
อุตรดิตถ์. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- แวโรสณา เจ๊ะสมเอา. (2554). การศึกษาทักษะการบริหารงานกับการปฏิบัติงานตาม
ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดกลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่
2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- สถาบันพัฒนาความก้าวหน้า (2553). ยุทธศาสตร์การพัฒนาวชิชีพผู้บริหาร
สถานศึกษาตามหลักเกณฑ์ใหม่. กรุงเทพมหานคร: เอส พี เอ็น การพิมพ์.
- สมชาย ชูเลิศ. (2553). การศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัย
ราชภัฏจันทรเกษม.
- สิร์รานี วสุภัทร. (2551). ภาวะผู้นำทางวิชาการ และสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา
ที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์ดุษฎี
บัณฑิต, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สุพชาติ ชุ่มชื่น. (2554). ความคิดเห็นของครูต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร
สถานศึกษา โรงเรียนนวมินทราชินูทิศสวนกุหลาบวิทยาลัย ปทุมธานี. สารนิพนธ์ศึกษาศาสตร์
มหาบัณฑิต , มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- สุรศักดิ์ อมรรัตนศักดิ์ และคณะ. (2557). ระเบียบวิธีวิจัยทางการศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 2).
กรุงเทพฯ: ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.

อมร บุญโญปกรณ์ .(2553).พฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนระดับ
ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สมุทรปราการ
เขต 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.

อับดุลกอรีเดร์ อิมบรอฮิม. (2552). ระดับภาวะผู้นำเชิงวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา
ตามทัศนะของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส เขต 3 . สาร
นิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต , มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

อำนาจ มีสมทรัพย์. (2553). การศึกษาความสัมพันธ์ ระหว่างการทำงานเป็นทีมกับการ
บริหารงานวิชาการของ สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พระนครศรีอยุธยา
เขต 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.